

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY – *To nasz świat. Geografia dla klasy 7*

Poziomy wymagań edukacyjnych:

ocena dopuszczająca (2)

ocena dostateczna (3)

ocena dobra (4)

ocena bardzo dobra (5)

ocena celująca (6)

DZIAŁ 1. Położenie i terytorium Polski
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
- wskazuje na mapie Polskę oraz podaje podstawowe wiadomości o jej położeniu - podaje całkowitą powierzchnię Polski - wymienia sąsiadów Polski - wskazuje na mapie skrajne punkty Polski i Europy - podaje liczbę województw w Polsce
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
- wskazuje na mapie położenie Polski oraz przebieg granic naszego kraju - krótko omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski - wskazuje na mapie i nazywa skrajne punkty Polski i Europy - podaje nazwę województwa, w którym mieszka oraz nazwę jego stolicy
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
- wskazuje na mapie sąsiadów Polski i określa, z którym państwem mamy najdłuższą, a z którym najkrótszą granicę - odczytuje współrzędne geograficzne skrajnych punktów Polski i Europy - oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski i Europy - wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej obszaru Polski i Europy - wskazuje na mapie województwa i ich stolicy w Polsce
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
- wskazuje na mapie granice Polski oraz określa, które granice są sztuczne, a które naturalne - omawia przebieg granic Polski (w tym morskich wód wewnętrznych) - wyjaśnia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej obszaru Polski i Europy
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
- oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową dowolnego obszaru na mapie - wykazuje związek między położeniem Polski na Ziemi, a warunkami przyrodniczymi - omawia wpływ położenia Polski na sytuację gospodarczą i polityczną naszego kraju - omawia trójstopniowy podział administracyjny w Polsce

- charakteryzuje podział władzy samorządowej

DZIAŁ 2. Środowisko przyrodnicze Polski

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wskazuje na mapie i prawidłowo nazywa pasy rzeźby terenu w Polsce
- podaje nazwy i wartości bezwzględne najwyżej i najniżej położonych punktów w kraju
- wyjaśnia pojęcie plejstocen i holocen,
- podaje nazwy wydarzeń i procesów, które wpłynęły na ukształtowanie powierzchni Polski i Europy
- wymienia główne surowce mineralne w Polsce
- podaje różnice między pogodą a klimatem
- nazywa klimat w Polsce
- podaje czynniki kształtujące klimat w Polsce
- wymienia cechy klimatu morskiego i kontynentalnego
- wskazuje na mapie i omawia położenie Morza Bałtyckiego
- wskazuje na mapie i wymienia największe zatoki i wyspy Morza Bałtyckiego
- wskazuje na mapie największe rzeki w Polsce
- wyjaśnia czym są gleby i wymienia ich różne typy występujące w Polsce
- wymienia funkcje lasów
- podaje rodzaje lasów w Polsce
- wskazuje na mapie parki narodowe w Polsce
- wymienia przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- podaje główne cechy pasów krajobrazowych w Polsce
- wymienia główne wydarzenia w historii Europy i Polski (ruchy górotwórcze i zlodowacenia), które miały wpływ na współczesną rzeźbę terenu
- wymienia typy gór
- wymienia elementy rzeźby polodowcowej w górach i na pozostałych obszarach
- wymienia zastosowanie różnych surowców mineralnych
- omawia czynniki kształtujące klimat w Polsce
- wskazuje na mapie i omawia masy powietrza napływające nad Polskę
- przedstawia główne cechy przyrodnicze Morza Bałtyckiego, w tym zasolenie i temperaturę
- omawia różne typy wybrzeży Morza Bałtyckiego
- wyjaśnia, czym jest przepływ rzeki, charakteryzuje systemy rzeczne Wisły i Odry
- wskazuje na mapie obszary zagrożone powodzią
- podaje najważniejsze cechy gleb charakterystycznych dla obszaru Polski
- na podstawie mapy tematycznej omawia rozmieszczenie gleb w Polsce
- wyjaśnia, czym jest lesistość, podaje jej wartość dla Polski
- omawia różne rodzaje lasów w Polsce
- podaje przykłady różnych form ochrony przyrody w Polsce
- wymienia cele ochrony przyrody

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- wskazuje na mapie i charakteryzuje pas krajobrazowy, na obszarze, którego mieszka
- omawia mapę hipsometryczną Polski, odczytuje wysokości bezwzględne wybranych punktów na mapie
- omawia wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski

- opisuje cechy różnych typów genetycznych gór oraz podaje przykłady w Polsce i w Europie
- wyjaśnia pojęcie orogeneza
- charakteryzuje elementy rzeźby polodowcowej w górach i na pozostałych obszarach
- wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych surowców mineralnych Polski
- omawia znaczenie gospodarcze surowców mineralnych
- odczytuje dane dotyczące klimatu w Polsce przedstawione na mapach tematycznych oraz klimatogramach
- wyjaśnia powstawanie wiatrów lokalnych
- wymienia przyczyny degradacji wód Morza Bałtyckiego
- charakteryzuje ruch wody w Morzu Bałtyckim (pływy, sztorm)
- opisuje walory przyrodnicze Wisły i Odry
- ocenia różne typy gleb występujących w Polsce pod względem przydatności rolniczej
- podaje różnice między żyznością a urodzajnością gleb
- wymienia czynniki glebotwórcze
- na podstawie mapy tematycznej omawia zróżnicowanie lesistości w Polsce
- charakteryzuje formy ochrony przyrody występujące na obszarze własnego regionu

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- porównuje pasy krajobrazowe w Polsce pod względem budowy
- wskazuje na mapie i charakteryzuje łańcuchy górskie w Polsce
- wymienia cechy rzeźby polodowcowej w Polsce
- wskazuje na mapie świata różne typy gór
- omawia chronologię powstawania gór na świecie
- omawia i wskazuje na mapie zasięg zlodowaceń na obszarze Polski
- przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę terenu w Polsce
- omawia rodzaje surowców mineralnych i wskazuje sposoby ich wydobywania
- analizuje mapę dotyczącą rozmieszczenia i wydobycia surowców mineralnych w Polsce
- rozpoznaje główne skały w Polsce
- na podstawie map i klimatogramów charakteryzuje klimat w Polsce oraz długość okresu wegetacyjnego
- na podstawie mapy tematycznej omawia zróżnicowanie wielkości opadów w Polsce
- wyszukuje i prezentuje informacje dotyczące prognozowania pogody i zmian klimatu Polski
- porównuje cechy Morza Bałtyckiego z innymi morzami (uwzględniając np. zasolenie)
- omawia przyczyny i skutki degradacji wód Morza Bałtyckiego
- przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej
- omawia elementy systemu rzecznoego
- charakteryzuje różne typy ujść rzeki
- wskazuje sposoby wykorzystania rzek w Polsce, ocenia ich znaczenie gospodarcze
- na podstawie mapy omawia sieć rzecznoą w Polsce, wskazuje zlewiska
- podaje metody ochrony przeciwpowodziowej
- omawia powstawanie gleb
- charakteryzuje różne rodzaje lasów, rozpoznaje je podczas obserwacji
- wyjaśnia szkodliwość procesu wylesiania
- wyjaśnia znaczenie ochrony przyrody

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- wskazuje zależność pomiędzy wydarzeniami w dziejach geologicznych Europy i Polski (ruchy górotwórcze, zlodowacenia) a ukształtowaniem powierzchni
- omawia podział historii Ziemi,

- wymienia ważne wydarzenia w historii świata
- rozpoznaje w terenie, na fotografiach i ilustracjach różne elementy ukształtowania terenu w Polsce, wyjaśnia ich powstanie
- wykazuje zależność pomiędzy występującymi surowcami mineralnymi a rodzajem energetyki oraz rozwojem przemysłu
- wskazuje wpływ wydobywania surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze
- wyjaśnia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
- podaje propozycje działań, mających na celu ochronę wód Morza Bałtyckiego
- wyjaśnia wpływ zagospodarowania dorzecza, w tym zabudowy obszarów zalewowych i tworzenia sztucznych zbiorników, na występowanie i skutki powodzi
- podaje przykłady największych powodzi w Polsce, wyszukuje informacje na ich temat
- na podstawie zdjęć, obserwacji terenowych określa różne typy gleb i podaje ich cechy
- wyjaśnia zależność występowania rodzajów lasów od warunków przyrodniczych
- wskazuje przydatność gospodarczą i przyrodniczą lasów
- podaje argumenty za koniecznością zachowania walorów przyrodniczych
- charakteryzuje położenie i podaje cechy parków narodowych w Polsce
- korzysta z różnych źródeł informacji w celu poznania form ochrony przyrody w Polsce

DZIAŁ 3. Ludność Polski

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- podaje liczbę ludności w Polsce
- wymienia czynniki wpływające na osiedlanie się ludności
- wyjaśnia, czym jest gęstość zaludnienia
- wyjaśnia, czym są migracje
- wyjaśnia pojęcia imigrant, emigrant
- wyjaśnia, czym jest przyrost naturalny
- odczytuje informacje z piramidy płci i wieku ludności Polski
- na podstawie piramidy płci i wieku omawia różny typy społeczeństw
- wyjaśnia, czym jest mniejszość
- wyjaśnia, czym jest urbanizacja i wskaźnik urbanizacji
- wskazuje na mapie największe miasta w Polsce
- wymienia cechy miast i wsi

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- omawia zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce na podstawie map tematycznych
- charakteryzuje czynniki wpływające na osiedlanie się ludności dawniej i dziś
- wymienia rodzaje migracji
- podaje przyczyny i skutki migracji zagranicznych w Polsce
- wyjaśnia pojęcia: wyż i niż demograficzny
- podaje przyczyny i skutki spadku przyrostu naturalnego w krajach wysoko rozwiniętych
- analizuje informacje z piramidy płci i wieku ludności Polski
- wymienia mniejszości narodowe, etniczne w Polsce
- omawia strukturę wyznaniową w Polsce
- na podstawie map tematycznych i danych statystycznych analizuje poziom urbanizacji w Polsce i w Europie
- omawia rozmieszczenie miast w Polsce

- wymienia funkcje miast, podaje przykłady

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- odczytuje z wykresów i danych statystycznych zmiany liczby ludności w Polsce
- omawia przyczyny i skutki migracji
- na podstawie mapy omawia główne kierunki migracji
- podaje, jak obliczyć saldo migracji
- podaje, jak obliczyć przyrost rzeczywisty
- na podstawie danych statystycznych wskazuje zmiany przyrostu naturalnego w latach 1946-2024
- omawia przyczyny i skutki spadku przyrostu naturalnego w krajach wysoko rozwiniętych
- na podstawie różnych źródeł informacji omawia rozmieszczenie mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce
- omawia przyczyny rozwoju największych miast w Polsce
- omawia rozwój urbanizacji na wybranych przykładach
- wymienia największe miasta w Polsce
- podaje czynniki rozwoju miast, charakteryzuje strefę podmiejską

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- porównuje liczbę ludności w Polsce i w innych krajach na świecie
- podaje prognozy dotyczące liczby ludności w Polsce na następnych latach
- oblicza saldo migracji, przyrost naturalny, przyrost rzeczywisty oraz współczynniki
- porównuje zmiany w przyroście naturalnych i rzeczywistym ludności w Polsce i w wybranych krajach Europy
- omawia prognozy demograficzne dla Polski
- na podstawie różnych źródeł informacji charakteryzuje mniejszości i grupy etniczne w Polsce
- omawia problemy dużych miast
- porównuje poziom urbanizacji w różnych województwach, wskazuje przyczyny tego zróżnicowania
- omawia rodzaje aglomeracji
- podaje przyczyny i skutki rozwoju strefy podmiejskiej

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- na podstawie danych statystycznych analizuje zmiany liczby ludności Polski po 1945 r.
- oblicza gęstość zaludnienia wybranych województw
- na podstawie wykresów i danych statystycznych omawia migracje w Polsce w latach 1990-2023
- omawia wpływ migracji na życie społeczno-gospodarcze państwa
- podaje propozycje zmian w celu polepszenia sytuacji demograficznej w Polsce
- wyjaśnia, czym jest średnia długość trwania życia i od czego zależy
- omawia skutki starzenia się społeczeństwa
- porównuje poziom urbanizacji w różnych krajach Europy, wskazuje przyczyny tego zróżnicowania
- dyskutuje na temat plusów i minusów życia w dużym mieście i na wsi
- wykazuje zależność rozwoju miast od migracji wewnętrznych

DZIAŁ 4. Gospodarka Polski

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wyjaśnia, czym zajmuje się rolnictwo
- wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa
- wymienia główne uprawy i chów zwierząt w Polsce
- wyjaśnia, czym jest przemysł oraz jakie pełni funkcje
- wymienia największe polskie firmy przemysłowe
- wyjaśnia, czym jest struktura produkcji energii
- wymienia odnawialne i nieodnawialne źródła energii
- wyjaśnia, czym jest sektor usług
- wymienia rodzaje usług, podaje przykłady
- wyjaśnia, czym jest struktura zatrudnienia
- wyjaśnia, czym jest turystyka
- wymienia rodzaje turystyki
- wyjaśnia, czym jest ONZ oraz UNESCO
- podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego
- wymienia sukcesy polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- na podstawie map tematycznych opisuje zróżnicowanie warunków przyrodniczych rozwoju rolnictwa w Polsce
- na podstawie map tematycznych i danych statystycznych omawia zróżnicowanie warunków pozaprzyrodniczych rozwoju rolnictwa w Polsce
- przedstawia na podstawie map przestrzenne zróżnicowanie głównych upraw i chowu zwierząt w Polsce
- wymienia różne gałęzie przemysłu
- podaje główne cechy polskiego przemysłu w latach 1945-1989
- omawia strukturę produkcji energii w Polsce
- wymienia głównych partnerów handlowych w Polsce
- na podstawie mapy tematycznej charakteryzuje infrastrukturę transportową w Polsce
- omawia zależność między strukturą zatrudnienia a poziomem rozwoju kraju
- wyjaśnia na przykładach, czym są walory turystyczne Polski
- wskazuje na mapie polskie obiekty wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- wskazuje na mapie obszary o najkorzystniejszych warunkach przyrodniczych rozwoju rolnictwa
- wykazuje znaczenie upraw i chowu zwierząt
- omawia wymagania głównych upraw w Polsce
- wyjaśnia zmiany, jakie zaszły w przemyśle po roku 1989.
- omawia zmiany w przemyśle w konurbacji górnośląskiej i aglomeracji łódzkiej
- porównuje odnawialne i nieodnawialne źródła energii
- na podstawie wykresów i danych statystycznych omawia zmiany w strukturze produkcji energii w Polsce
- analizuje dane statystyczne dotyczące obrotu w handlu międzynarodowym Polski
- omawia dostęp do usług w Polsce (na przykładzie edukacji i łączności)
- wykazuje znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki w rozwoju kraju
- wyjaśnia wpływ turystyki na rozwój społeczno-gospodarczy kraju
- charakteryzuje polskie obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości w Polsce

omawia rozwój gospodarczy Polski po roku 1989.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
- wyjaśnia znaczenie długości okresu wegetacyjnego oraz rodzaju gleb na uprawy w Polsce - wyjaśnia rozmieszczenie głównych upraw w Polsce - wskazuje czynniki wpływające na rozmieszczenie chowu zwierząt - porównuje przemysł sprzed i po roku 1989. - wykazuje zmiany w strukturze zatrudnienia na przykładzie konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej - analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych - omawia rodzaje transportu w Polsce i jego wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy regionów - na podstawie wykresów i danych statystycznych porównuje strukturę zatrudnienia w Polsce i w wybranych krajach Europy - omawia walory turystyczne Pobrzeża Bałtyku oraz Małopolski - wyjaśnia, czym jest PKB i omawia zmiany wartości tego wskaźnika gospodarczego w Polsce na przestrzeni lat
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
- porównuje różne obszary w Polsce pod względem przydatności dla rozwoju rolnictwa - wyjaśnia znaczenie gospodarcze głównych upraw i chowu zwierząt w Polsce - omawia zmiany w przemyśle w konurbacji górnośląskiej i aglomeracji łódzkiej - wyjaśnia skutki społeczno-gospodarcze przemian, jakie zaszły w przemyśle - określa wpływ warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na produkcję energii na przykładzie województw pomorskiego i łódzkiego - omawia kierunki zmian w energetyce przyjęte przez Unię Europejską - omawia wpływ transportu morskiego na rozwój przemysłu i usług w Trójmieście - wykazuje wpływ rozwoju turystyki na rozwój społeczno-gospodarczy kraju i regionu - przedstawia znaczenie ochrony dziedzictwa kulturowego kraju

DZIAŁ 5. Mała ojczyzna
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
- wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski - podaje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map tematycznych - charakteryzuje gospodarkę swojego regionu
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
- korzysta z danych statystycznych, aby zaprezentować własny region - projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji - rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
- prezentuje własny region w wybranej formie jako miejsce zamieszkania i działalności gospodarczej - dostrzega potrzebę poprawy warunków życia lokalnej społeczności
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu
- projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności